

Koska demokraattinen yhteiskunta sallii keskuudessaan erilaisten aatteellisten ja maailmankatsomuksellisten virtausten esiintymisen, yhteiskunnan koululaitoskaan ei voi pitäytyä vain jonkin määrätyn suunnan edustajaksi ja ylläpitäjäksi. Sen tehtävä on vain tarjota nuorille riittävän monipuolista ja tasapuolista tietoa yhteiskunnasta ja maailmasta, jotta heillä olisi riittävät edellytykset hahmottaa itse oma maailmankuvansa.

SKDL puolustaa perustuslain mukaista uskonnonvapautta, yksityisen ihmisen oikeutta uskoa tai olla uskomatta. Täydellisen uskonnonvapauden toteuttamista rajoittaa kuitenkin kirkon ja valtion yhteys, mikä suo kirkolle suhteettoman suuren maallisen ja poliittisen vaikutusvallan.

SKDL:n periaate on, että valtio puhtaasti maallisena laitoksena ei voi yksipuolisesti tukea sen paremmin uskonnollista kuin ateististakaan vakaumusta; valtion on vain luotava samanvertaiset toimintaedellytykset kaikille uskonnollisille ja maallisille aatesuuntauksille, joiden toiminta on sopusoinnussa demokratian periaatteiden kanssa. Siksi SKDL edellyttää, että kirkko erotetaan valtiosta ja sen yhteiskunnalliset etuoikeudet, kuten verotusoikeus, väestörekisterin pito ja koulujen uskonnonopetus, lakkautetaan.

Niin kauan kuin Suomessa vielä on vakinainen armeija, on huolehdittava sen henkilökunnan ja hengen demokratisoimisesta.

Armeijan päällystöaineksen valinnassa harjoitettu poliittinen syrjintä on lopetettava. Minkään Suomessa sallitun aatteellisen tai poliittisen suuntauksen tunnustaminen ei saa olla upseerikouluihin pääsemisen ja arvoasteikossa ylemisen esteenä.

Armeijan koulutustoiminta ja henkilösuhteet nojautuvat luonnostaan epädemokraattiseen ja totalitaariseen käytäntöön. Sen vastapainoksi on lisättävä yhteiskunnallista opetusta, jossa annetaan tasapuolista tietoutta yhteiskunnasta ja maailmasta sekä valvennetaan asevelvollisia kansanvaltaisiin periaatteisiin ja kansainväliseen ja rauhanajatteluun. Asevelvollisille on varattava mahdollisuus käyttää palveluaika opiskelun ja ammattiin valmistumisen kannalta mahdollisimman hyödyllisesti hyväkseen. Asevelvollisille on varattava mahdollisuudet vaikuttaa olojensa järjestelyyn joukko-osastossa. Samoin asevelvollisten

oikeusturvaa on lisättävä. Asepalvelun nykyiset vaihtoehdot, siviili-, sairaala- ja työpalvelu on saatettava tasaveroisiksi normaalin varusmiespalvelun kanssa, palveluajan pituutta ja yleisiä arvostuksia myöten.

Henkisen maanpuolustuksen nimellä kulkeva propagandatyö on lopetettava ja siitä vapautuvat varat käytettävä rauhantutkimuksen tehostamiseen ja tiedotustoimintaan kansainvälisen ajattelun edistämiseksi.

Yksityisomistuksessa olevan poliittisesti yksipuolisen tiedotussektorin vastapainoksi on kehitettävä yhteiskunnan hallinnassa olevien joukkotiedotusvälineiden toimintaa. Niissä suoritettavaa yhteiskunnallista kansalaiskasvatusta on lisättävä. Samoin poliittisille puolueille on varattava nykyistä enemmän mahdollisuuksia esitellä politiikkaansa ja toimintaansa; vastaavasti kirkon suhteettoman suurta osuutta on kavennettava.

Kansanvaltaisen sananvapauden laajentaminen edellyttää, että yhteiskunta tukee erilaisten aatteellisten ja poliittisten suuntausten tiedotustoimintaa.

Tiede ja taide voivat toteuttaa menestyksellisesti yhteiskunnallista tehtäväänsä ihmisen aineellisen ja henkisen elämän rikastuttajina vain täydellisen vapauden ilmapiirissä. Siksi kaikki pyrkimykset henkisen vapauden rajoittamiseksi on torjuttava.

SUOMI JA MAAILMA

Kansallisten etujemme mukainen Suomen ja Neuvostoliiton välisen läheisten ja luottamuksellisten suhteiden periaate on vakiintunut maamme ulkopoliittisen linjan perustaksi. Tälle periaatteelle rakentuva puolueettomuuspolitiikkamme on saavuttanut tunnustusta sekä idässä että lännessä.

Sodan ja rauhan ongelma on aikamme keskeisin kysymys. Siksi Suomella ei ole oikeutta tyytyä omahyväisesti varjelemaan ulkopoliitikassaan saavuttamia tuloksia. Sen on käytettävä edullista kansainvälistä asemaansa rauhan edellytysten lisäämiseen koko maailmassa.

Suomen on pyrittävä vaikuttamaan idän ja lännen välisen ristiriidan lieventämiseen, on tehtävä aloitteita ja tuettava kaikkia pyrkimyksiä ydinaseettomien vyöhykkeiden luomiseksi ja aseistariisunnan toteuttamiseksi. Tavoitteena on pidettävä nykyisen blokkijärjestelmän korvaamista Euroopassa uudella turvallisuussopimuksella, johon kaikki Euroopan valtiot voisivat yhtyä.

Sotatekniikan kehittyessä pienen kansan sotilaallinen merkitys on käynyt olemattomaksi. Mahdollisuus vaikuttaa mielialoihin maailmassa ja siten suurten valtaryhmittymien päätöksiin on kuitenkin kasvanut. Suomi voisi tehdä konkreettisen aloitteen jännityksen lieventämiseksi ja näyttää esimerkkiä muille valtioille suorittamalla yksipuolisen aseistariisunnan. Suomella on siihen parhaat edellytykset Euroopassa, sillä Suomessa ei ole olemassa sotilaspoliittisia esteitä. Edellytyksenä on luonnollisesti riittävät kansainväliset takeet, jotka turvaisivat aseettoman Suomen puolueettomuuden ja koskemattomuuden.

Idän ja lännen välinen jännitys ei ole ainoa maailmanrauhaa vaarantava tekijä. Uusi kansainvälistä jännitystä lisäävä tekijä on jatkuvasti syvenevä taloudellinen kuilu Aasian, Afrikan ja latinalaisen Amerikan köyhien ja kehittymättömien maiden sekä Euroopan ja Pohjois-Amerikan rikkaiden ja kehittyneiden maiden välillä. Köyhät tulevat köyhemmiksi, rikkaat rikkaammiksi.

Kansainvälinen oikeudenmukaisuus ja vastuu maailmanrauhasta velvoittavat Suomen YK:ssa ja muissa kansainvälisissä elimissä tehostamaan toi-

mintaa kehitysmaiden auttamiseksi ja etelän ja pohjoisen välisen ristiriidan lieventämiseksi. Suomen tavoitteena tulee olla YK:n lujittaminen ja sen toimintakyvyn varmistaminen kansainvälisten ristiriitojen säätelijänä ja maailmanrauhan turvaajana. Suomen nykyistä suurempi osallistuminen kehitysmaiden taloudelliseen tukemiseen on välttämätöntä; armeijan ylläpitämiseen käytettävät varat on suunnattava kehitysapuun. Myös tietojen ja asiantuntemuksen jakamista on tehostettava. Suomi ei voi olla puolueeton kiistakysymyksissä, jotka merkitsevät kansainvälisen oikeudenmukaisuuden tai ihmisoikeuksien loukkaamista; Suomi ei saa hyväksyä minkään valtion kehitysmaissa harjoittamaa poliittista tai taloudellista riistoa ja sortoa, sen on tuettava varauksettomasti kaikkien kansojen pyrkimyksiä kansallisen riippumattomuuden saavuttamiseksi.

Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden kehittämisen taustana ovat tähän asti olleet lähinnä turvallisuuspoliittiset syyt. Maiden väliset suhteet eivät kuitenkaan voi olla vain pelkkä turvallisuuspoliittinen kysymys; Suomelle ne ovat yksi kansallisista ydinkysymyksistä. Maiden välinen ystävyys ja yhteistyö on Suomelle tärkeää kaikissa olosuhteissa - silloinkin kun turvallisuuspoliittiset seikat ovat käyneet vanhentuneiksi. Siksi on jatkuvasti tehtävä uusia aloitteita maiden välisen taloudellisen, sivistyksellisen ja poliittisen kanssakäymisen lisäämiseksi. Kanssakäyminen ei saa jäädä vain korkean tason virallisiksi suhteiksi, sen on toteuduttava yhteiskunnallisen elämän kaikilla tasoilla ja alueilla.

Suomen ja sen pohjoismaisten naapurien yhteiskunnalliset olosuhteet muistuttavat suuresti toisiaan; Suomella on jo vanhastaan läheiset taloudelliset ja sivistykselliset suhteet läntisiin naapureihinsa. Näitä suhteita on kehitettävä edelleen ja raivattava esteitä laajenevan kansainvälisen yhteistyön tieltä Pohjois-Euroopassa. Samalla Suomen on tehostettava toimintaa, jonka tavoitteena on ydinaseeton ja sotilasliittoutumiin kuulumaton Pohjola.

Lisäksi Suomen tulee ylläpitää ja kehittää hyviä suhteita kaikkiin valtioihin yhteiskunnallisesta järjestelmästä riippumatta. Suomi suhtautuu myönteisesti kaikkien valtioiden väliseen yhteistyöhön. Suomi ei kuitenkaan voi hyväksyä minkäänlaista kansainvälistä vääryyttä tai ihmisoikeuksien loukkaamista.

Kansainvälinen taloudellinen yhteistyö käy yhä tärkeämmäksi maailmanlaajuisten kaikkia kansoja koskevien taloudellisten ongelmien ratkaisemiseksi. Samalla taloudellinen yhteistyö merkitsee kansainvälisen turvallisuuden ja rauhan edellytysten lisäämistä. Suomen tulee suhtautua myönteisesti kansainväliseen taloudelliseen yhteistyöhön sikäli kun se tapahtuu tasa-arvoisella pohjalla eikä sisällä mitään poliittisia sitoumuksia ja velvoitteita. Samalla Suomen on käytettävä mahdollisuuksiaan eri kauppaliittojen lähentymisen edistämiseksi. Poliittiseen syrjintään perustuvien kauppaliittojen sijasta on pyrittävä erilaisten yhteiskuntajärjestelmien ja kulttuuripiirien oikeudenmukaiseen ja suunnitelmalliseen työnjakoon ja vuorovaikutukseen.

SKDL edellyttää, että Suomessa syvennyttään nykyistä määrätietoisemmin muun maailman ongelmiin. Kansainväliset kysymykset on alistettava nykyistä laajempaan käsittelyyn ja keskusteluun. Kansalaisten kiinnostusta kansainvälisiä kysymyksiä ja ulkopolitiikan hoitoa kohtaan on lisättävä. Kansainvälisen asennoitumisen ja rauhanajattelun leviämisen tiellä olevia ahtaasti kansallisia ennakkoluuloja on pyrittävä murtamaan. Tässä suhteessa on tehostettava koululaitoksen ja tiedotusvälineiden osuutta.

Suomi ei voi rakentaa turvallisuuttaan eristäytymällä itsekeskeisesti muun maailman asioista, vaan vaikuttamalla aktiivisesti kansainväliseen kehitykseen.

SUOMALAINEN YHTEISKUNTA HUOMENNA

SKDL:n tavoitteena on huomispäivän korkean tason itsenäinen ja demokraattinen hyvinvointi- ja kulttuurivaltio, jossa jokaisella kansalaisella on yhdenvertaiset mahdollisuudet päästä osalliseksi yhteiskunnan tarjoamasta hyvinvoinnista, turvallisuudesta, viihtyisyydestä ja vapaudesta, jossa jokaisella kansalaisella on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua yhteiskunnan kehittämistä sekä omaa aineellista ja henkistä hyvinvointiaan koskeviin ratkaisuihin.

Tällaisen yhteiskunnan rakentaminen on mahdollista vain kaikille yhteiskuntaelämän alueille ulottuvan laajan kansanvallan, demokratian avulla. Siksi SKDL:n ohjelma on demokratian kehittämisen ohjelma.

Suomessa on vasemmiston käymän yhteiskunnallisen kamppailun seurauksena vakiintunut suhteellisen laaja valtiollinen demokratia. Yhteiskunta muodostaa kuitenkin kokonaisuuden, jossa demokratian rajoittuneisuus tai puuttuminen jollain sen osa-alueella merkitsee demokraattisen käytännön kaventumista myös muilla alueilla. Siksi valtiollinen demokratiamme jää monessa suhteessa muodolliseksi niin kauan kuin demokratiaa ei uloteta myös sellaisille alueille, joilla se on vielä vajanaista tai puuttuu kokonaan. Pyrkimys yhteiskunnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen on tehnyt ajankohtaiseksi demokratian syventämisen erityisesti taloudellisella, sosiaalisella ja sivistyksellisellä alueella.

Talouselämä muodostaa yhteiskuntapolitiikan perustan. Siksi keskeisimmät demokratian kehittämistehtävät ovatkin talouselämän alueella. Sosialismi on järjestelmä, jossa myös taloudellinen valta kuuluu kansalle. Siksi taloudellisen kansanvallan toteuttaminen on itse asiassa sosialismin toteuttamista. Suomessa on nyt tultu kehitysvaiheeseen, jossa demokratian laajentaminen, eteneminen kohti täydellistä kansanvaltaa merkitsee samalla sosialistisen kehityksen aloittamista, asteittaista siirtymistä kohti sosialistista yhteiskuntajärjestelmää.

Sosialismi ei merkitse hyppyä tuntemattomaan, vaan perinteisen suomalaisen demokratian laajentamista poliittisesta päätöksenteosta myös taloudelliseen päätöksentekoon. Sosialistisiin ratkaisuihin pyrkiminen merkitsee suomalaisten perusarvojen, vapauden ja kansanvallan, nykyistä parempaa toteuttamista, paremman yhteyden luomista perinteellisten kansanvaltaisten ihanteittemme ja yhteiskunnallisen käytännön välille.

SKDL eroaa muista suomalaisista poliittisista ryhmittymistä selvimmin siinä, että huomispäivän Suomen rakentamiseksi se on valmis muuttamaan myös vallitsevia taloudellisia valtasuhteita. Koska päämääränä on kulkeminen eteenpäin, nykyistä demokraattisemman yhteiskunnan rakentaminen, on selvää, että myös kaikkien muutosten täytyy tapahtua demokraattisesti, niiden takana on oltava kansan enemmistön tahto ja tuki.

Näin SKDL:llä on tarjottavanaan maamme kehittämisongelmien ratkaisuun demokraattinen ja sosialistinen vaihtoehto.

SKDL - YHTEISTYÖLLÄ TULOSSIIN

Mikään puolue ei voi yksin toteuttaa ja johtaa yhteiskuntamme suursuuntaisia kehittämistehtäviä. Tarvitaan yhteiskunnallisten ja poliittisten voimien laajaa yhteistyötä.

SKDL:n tavoitteena on vasemmiston ja keskustan edistyksellisten voimien pysyvän yhteistyön vakiinnuttaminen yhteiskunnallisen toiminnan kaikilla alueilla ja tasoilla, sillä juuri mainituilla voimilla on parhaat edellytykset toteuttaa pitkän tähtäimen edistyksellistä uudistuspolitiikkaa, joka vastaa maamme laajojen työtekevien kansankerrosten etuja.

Ensi sijaisen tärkeänä SKDL pitää luottamuksellisten suhteiden kehittämistä vasemmiston sisässä. Vasemmistolla ei ole varaa tuhata voimiaan keskinäiseen valtakamppailuun. Vasemmiston yhteistyön tulee olla maassamme harjoitettavan uudistuspolitiikan perustekijän. Kahden voimakkaan vasemmistoryhmittymän olemassaolo on demokraattisen käytännön mukaista ja edistää ideoiden vapaata kilpailua.

SKDL ymmärtää, että vasemmiston ja keskustan piirissä vallitsee toisistaan poikkeavia käsityksiä monista yhteiskunnallisista kysymyksistä. SKDL ei pidä yhteistoiminnan ehtona omien käsitystensä ja tavoitteidensa, oman ohjelmansa, ehdotonta hyväksymistä. Kaiken yhteistoiminnan tulee perustua luottamukselliseen ja avoimeen keskusteluun, jossa eri osapuolten katsomukset otetaan tasaveroisesti huomioon ja pyritään niiden demokraattiseen sovitteluun.

Sen lisäksi, että SKDL pyrkii laajaan yhteistyöhön maamme kaikkien edistyksellisten voimien kanssa, se on myös itsessään yhteistoimintaliikettä: sen puitteissa toimii tasaveroisessa yhteistyössä kommunisteja, sosialisteja ja muita edistyksellisiä kansalaisia.

SKDL on erilaisten sosialististen ja edistyksellisten voimien yhteistoimintajärjestö, jossa erilaisten sosialististen, sosialismia lähenevien tai puhtaasti yleisdemokraattisten käsitysten vapaan vuorovaikutuksen vallitessa etsitään mahdollisimman laajan hyväksymisen saavia ratkaisuja yhteiskunnan kehittämisoongelmiin.

SKDL sallii sisässään erilaisten sosialististen katsomusten ja virtausten esiintymisen, mutta sosialismin hyväksyminen ei ole ehtona SKDL:ssä toimi-

miselle. SKDL tarjoaa vapaat ja tasaveroiset toimintamahdollisuudet myös niille henkilöille ja ryhmille, jotka eivät ole kiinnostuneita sosialismista, vaan haluavat toimia ensi sijassa lyhyemmän tähtäimen taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten uudistusten toteuttamiseksi.

SKDL katsoo erilaisten sosialististen ja demokraattisten voimien vapaan ja läheisen yhteistyön madaltavan perinteellisiä jyrkkiä aatteellisia ja ideologisia raja-aitoja ja luovan edellytyksiä koko vasemmiston maailmankatsomukselliselle lähentymiselle, uuden suuren vasemmiston hahmottumiselle.

SKDL pitää tärkeänä palkkatyöllään elävien työläisten ja ns. keskiryhmiin luettavien, lähinnä palveluammateissa toimivien työntekijäryhmien sekä pienyrittäjien ja maaseudun pienviljelijöiden poliittisen ja yhteiskunnallisen yhteistoiminnan kehittämistä, sillä näiden yhteiskunnan valtavan enemmistön muodostavien väestöryhmien taloudellisessa asemassa ja eduissa tapahtuu jatkuvaa lähentymistä.

Samoin SKDL pyrkii tehostamaan työväenliikkeen ja sivistyneistön välistä yhteistyötä. Työväenliike tarvitsee sivistyneistön tietoja ja tieteellistä ajattelua ja sivistyneistö tarvitsee työväenliikkeen tarjoamia mahdollisuuksia luovaan yhteiskunnalliseen toimintaan.

SKDL kutsuu kaikkia kansalaisia, ruumiillisen ja henkisen työn tekijöitä, kaupunkilaisia ja maalaisia, nuoria ja vanhoja, yhteistyöhön, rakentamaan vapaata, itsenäistä ja kukoistavaa Suomea sekä edistämään rauhaa ja kansojen välistä ystävyyttä.

Helsinki 2.1.1967

SKDL:n ohjelmatoimikunnan jäsenille

H.t.

SKDL:n ohjelmatoimikunta kokoontuu keskiiviikkona tammikuun 4 pnä klo 19.00 SKDL:n toimistossa. Lukuisten yhteensattumien ja asian kiireellisyyden vuoksi olemme joutuneet valitsemaan kokoukselle tämän ajankohdan.

Kokouksessa suoritetaan oheisen ohjelmaluonnoksen ensimmäinen käsittely. Ohjelmatoimikunnan jäseniä pyydetään tekemään kirjalliset huomautuksensa luonnokseen. Jos olet estynyt saapumasta, lähetä huomautuksesi.

Hyvää vuotta 1967!

Terveisin

Aimo Haapanen